בקובות נעגם מתנאי ובתי בקלוס אל בית אבי קאי לאחר
תתן לי עשר אעשרנו
והמתא מה טוב ומה נעים מ"ם ז"ל אמר יעקב אם
יתקיימו התנאים להיות עמי ולשומרני אני
מקיים את נדרי דהיינו נדר אל האבן הזאת אלא היה אם
אלא אני תנאים אם אם יהיה אלהים ושמרני אבל השאר
אם תנאים לכל אשר תתן לי ומ"ה לא נקט אלא אני דברים
תנאים להיות עמי ולשומרני כראשון
ז"ל אה נבין מ"ם מאבי האל בית אל אשר מאחת אם מעשה
אשר נדרת לי אם נדר עתה קום לא מן הארץ
הזאת ושוב אל ארץ מולדתך ויש לדקדק דתיבת לי אם היא
מיותרת דדי אומרו אשר נדרת נדר ואו מאי עתה לא נימא
עתה שוב אל ארץ מולדתך ואו לא אלא עמ"ם אתי שפיר
דהנדר אל האבן הזאת אל קודש בואו אל בית אביו ז"ל
אשר נדרת לי דהיינו מ"ם שיהיה בית אלהים ומ"ה אמר
תיבת לי לרמות שהוא נוגע אליו אם נדר כלומר קודש בואו ל
הארץ אל הנדר אם אם תנאים ובתי אינו אלא לאשר תתן ומ"ה
עתה קום לא מן הארץ הזאת ומעשת יציאה אל הנדר אל
האבן הזאת ואח"ך שוב אל ארץ מולדתך ואם תקיים הנדר
אל אעשרנו לך
אך קשה לי בין להרמ"ם ובין להרב פרשת דרכים בפי'
לאיסור הנדר הוא מה שכתב בפ"ו מה' ערכין נראה
להריים דהוא הנדר דוקא אשר תתן לי עשר בשתבו ז"ל אם
ירצה לי אחע"פי אחין אלא אם לא לעולם אם
אמר הרי אני לקדישו הרי זה חייב להקדישו כשיבא לעולם
כו' ראיה לדבר זה מ"ם יעקב ואל אשר תתן לי עשר אעשרנו
לך ונאמר אשר נדרת לי אם נדר ע"כ וכתב הראב"ד הראיה
מיעקב ראיה היא ע"כ הרי מבואר דמ"ל בפרשת הרב
ביפה דמה שאינר הנדר הוא מ"ם ואל אשר תתן לי ולא
האבן הזאת מוכרח דמ"ל הנדר האבן הזאת היא אחר
שיבוב לבית אביו כמ"ם הרב ביפה ולריך יישוב
ובעיקר דינו אל הרמב"ם שכתב דאם אמר עלי להקדישו
הרי חייב להקדישו כשיבא לעולם מדין נדר איכ'
לפיקך מהא דאמרינן בערכין דף כ' אור זה עולה בית זה
קרבן אינו חייב באחריותו אור זה עלי עולה חיי' באחריותו
ובגמ' אמ"ר הייא ב"ר לא אמר אלא דאמר דמי אור זה עלי
עולה אבל אמר אור זה עלי עולה כיון דאמר אור זה אינו
אינו חייב באחריותו ובעי להקדישו קאמר ואקל ושרי בגמ'
ומוקילה דקאמ'יקדים הנדר לדמיו ופר"פי דל"ד אלא באומ'
דמי אור זה עלי עולה אין מפרשין דבונתו דיקדים הנדר
לדמיו מיאמ' דמי אור זה ועלי האחריות קאי לאבריאל ה"ל
בין אלא הוו אתים קמיה ולא אמר הלכו ואמר עלי ואלי
דהאחריות קאי ואלי דקאמ' אור זה הפי קאמ' אור זה יהיה קיום
עד שיתברנו ובבית דמיו ע"כ והשתא כפי דעת הרמב"ם
דאם אמר עלי לקדישו אל משום נדר אע"פי שהוא דבר
אלא בא לעולם ח"כ קשה אמאי חייב באחריותו מ"מ דמ"ם
דמי אור זה הוא לומ' אחינו חייב באחריותו ומאי דקאמ' מלי
לקדישם קאמ' מפני שהוא דבר אב"ל ואינו אל נדר מ"ה
קאמ' ליתנה דעלי דר"ל עלי להקדישו וחייב משום נדר אלא
מוכרח לבוב' אל"ל אפי' אחמ' עלי להקדישו אינו חיי' אפי'
משום נדר ואין לומ' שהרמב"ם יפרש פי' אחר בהאי שוגיא
דערכין דהרי בפי"ד מה' מעשה הקרבנות פסק דהאומר
דמי אור זה עלי עולה מת הנור חייב בלוס ע"כ ומוכרח
דעלי האחריות קאי ואמאי נימא דעלי להקדישו קאמ' וכ"ע
ואין להקדיש ממ"ם עוד שם המפרשי בית לאברהם הקדישו
האומ' נותן אשר להקדיש ומוקי לה בשאת לבאיבא

אבריו יקדם ופריך והא אין אדם מקדיש דבר אל"ל והאמר
הא מני ר"מ ומאי קושיא נימא דמיירין בראמר לבאיבא
אבריו עלי להקדישו חייב משום נדר דהא ואלי בורבא היא
דהיא במחייב עליה להקדישו לבאיבא אמאי האומ' מעלה
אבר להקדש כיון דעדיין לא קדשם נותן אבר לאמרי הו"ל
כדי שיקדישם ומבקשת' האומ' נותן אבר להקדש מ"מ דהדמי
קדש ומ"ה מוקי לה בר"מ
כמלא דיעקב עלי להקדישם קאמ' וזהו מ"ם ז"ל אני
אקדישם את נדרי כלומ' אל תתמה איך נעגם יעקב
והא אין אדם מקדיש דבר"ל זה אמרו אמ' יעקב עלי לקדיש
את נדרי ואינו אמ' עלי שוב אין לתמוה איך נעגם יעקב
משום דאין אדם מקדיש דבר אל"ל דאינו אמ' עלי חייב
אז במ"ם הראב"ד בפ"ב מה' מכירה וז"ל ואני אומ' אם
חייב עלמו בכך אמ' אתן לפנייס כך מהפירות שיצאו
הרי זה חייב וזהו שאמר יעקב אע"פי שהיא דבר אל"ל
אני כלומר אני מחייב את עלמי לקדיש נדרי ולרע' הגאוני
שבבית אם רבי' אין הקדש קונה אלא בדבר שהדיוט קונה
ונתפסק מהריב"ל אי בלשון חוב מודה אז גם בלשון חיוב
פליגי הגיה דיעקב קשה עלייהו דהא הוי דבר"ל ואפשר
דמ"ל דיעקב עלי להקדישו קאמר וכמ"ם מאם הרמב"ם ה"כ
אפשר לומ' כמ"ם מאם מהר"ם יפה ז"ל דאדרי נדרי נדר יעקב
אר יהיה בית אלהים ואדנם אמקלום דאדי אפלה עלה קדש
ה' ואח וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך ודומה מ"ם
המרדכי מאם יש אומרים דאם אמר אם הקנה לו דבר אבא לעולם
עם דבר אל"ל דמינו דקונה דבר אבא לעולם קנה אמי דבר
אל"ל והשתא הנדר אחיה פלא ליה הוא דבר אבא לעולם
והנדר אוכל אשר תתן לי הוא דבר אל"ל מינו דאל על דבר
אבא לעולם אל אמי על דמ"ל דבכ"הג בהדיוט קנה לדעת
הם אומרים שהבית המדרש כפ' מי אמת ואפשר שדעת
בגאונים הוא כדעת הם אומרים
ובזה נבין הפסוק ויאר יעקב נדר כלו' בנדר אחר אמר
כ' דברים לאמר כלו' מ"ם נדר והם אנים הייבו
משום שהאחר הוא יהיה בית אלהים והוא דבר אבא לעולם
והבני וכל אשר תתן לי אבוא דבר אל"ל כדי שיחול הנדר
אל דבר אל"ל כלל אנים נדר אחר אל"ל ומ"ה קאמר יעקב אני קיים
אל"ל אל אמי על דבר אלא ב"ל ומ"ה קאמר יעקב אני קיים
את נדרי שהם אני נדרים מ"ה קיים אם היה דאל"ל
לחוד אינו חייב
והריב"ם בפי' אב"ם כתב כתבת אחרית בתוב בשם ר"י
בעל הטורים ז"ל שכתב משם אביו הרא"ם ז"ל
דהמקשה דאל"ל אם נאבע על ככה אקנה הקונה ואפילו
את המקנה המקנה קיים ואחייתם מיעקב אחמר האבעה לי
כיום ע"ם תשובה לאה הרא"ם ולא הרב כמו אתים עלה דאבר
זאת אין לה על מה שיתמוכו גם הראיה אין לה עיקר לפי
שהיה קודם הדבור ומאן לימא לן אלא היו מקנים דאל"ל
אז ומה שהאבעינו היתה אלא ישרער אחריו עשו כי היכירו
שהיה אים זרוע עכ"ל ותמהני דהרי מדברי הרמב"ם
והראב"ד בפ"ו מה"ערכין שכתבתי לעי' מוכ'להייי דגם ב"כ
לא היו מקנים דבר אל"ל דאם אינתא דהיו מקנין דאל"ל
מאי ראיה מייתי מיעקב אאמי יעקב דאיה קודם הדבור והיו
מקנים דאל"ל אלא ואלי דגם ב"ן אינם מקנים דאל"ל מ"ה
קאמר יעקב אם יתקיים לי התנאים אני אקיים את נדרי
כלו' אע"פי אם אקיים את נדרי משא"כ אחר דפיטור משום
דאל"ל
ובזה אני מפרש מ"ם ז"ל בב"ר מבאר שבע ר"ה אמר
מבארה אל בכורה אמר אלא יעמוד עלי עשו